

ISPARTA VE PRİZREN (KOSOVA)'DAKİ LİSE SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN RİSK ALMA ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ *

Doç. Dr. Murat KAYALAR¹
Dr. E.Türkan ARSLAN²
Behiç ÇETİN³

ÖZET

Girişimcilik ülke ekonomilerinin gelişmesinde ve ekonomik refahın artmasında rol oynayan en önemli faktörlerden bir tanesidir. Bu sebeple oldukça büyük öneme sahiptir. Ancak taşıdığı bu öneme karşın ortaöğretimde müfredat incelendiğinde girişimcilik ve girişimcilik eğitiminin çok yaygın olmadığı görülmektedir. Söz konusu gerçek Kosova için de geçerlidir. Oysa girişimcilik potansiyeli olan öğrencilerin tespit edilmesi ve bu potansiyele uygun eğitimle söz konusu potansiyelin geliştirilmesi ülke kalkınması açısından elzemdir. Dolayısıyla yapılması gereken ilk şey öğrencilerin girişimcilik potansiyelinin araştırılması ve ardından bu potansiyeli destekleyerek açığa çıkaracak eğitim müfredatının geliştirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Risk Alma, Isparta, Prizren

THE DETERMINATION OF RISK-TAKING FEATURE OF HIGH SCHOOL SENIORS IN ISPARTA AND PRIZRENI (KOSOVO)

ABSTRACT

Entrepreneurship is one of the crucial factors, developing the economies of the countries and promoting the economic welfare. Because of this, it has great importance. However being very important, when secondary education curriculum is analysed, it is seen that eneterpreneurship or eneterpreneurship education is not very comon. The reality in question is valid for Kosovo, too. Conversely, identifying students with the potential of entrepreneurship and with an appropriate education, improvement of this potenrial is essential for the development of the country. So, the first thing to be done is, after inquiring the potential of the students, improving the education curriculum that will support and reveal this potential.

Key Words: Entrepreneurship, Risk-Taking, Isparta, Prizreni

* Bu Çalışma SDÜ BAP 2663-M-10 No'lu Projeden Çıkarılmıştır

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF, muratkayalar@sdu.edu.tr

² Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF, turkanarslan@sdu.edu.tr

³ Proje Elemanı, behicc@gmail.com

1-GİRİŞİMCİLİK

Girişimci; bir iktisatçı açısından; “kaynak, işgücü, madde ve sermayeyi bir araya getirerek öncekinden daha değerli bir şey yaratan, değişim, yenilik ve yeni bir düzen getiren kişi” olarak tanımlanırken, bir psikolog açısından; “bir şey elde etmek, kazanmak isteği duyma, denemek, başarmak ve belki de diğerlerinin otoritesinden kurtulmak ihtiyacı içinde olma gibi belli güçlerin etkisi ile hareket eden kişi’dir.” Kapitalist bir filozofa göre ise; “diğerleri için zenginlik yaratan, kaynakların kullanımı için daha yararlı yollar bulan, insanları işsizlikten kurtararak onları memnun eden ve istihdam yaratan” bir bireydir.

Girişimci, mevcut üretim faktörlerini üretim sürecine sokarak, bu süreç sonucunda ortaya çıkan kâr veya zararı üstlenen, sermayesini yatırıma dönüştürebilen kişi olarak tanımlanırken E.E. Hagen’e göre girişimci; “yenilik yaparak kârını maksimize etmeye çalışan ekonomik bir adam” olarak tanımlanmaktadır (Bozkurt, 2007: 94; Küçük, 2009: 23; Sharma ve Parashar, 2010: 3). Arda (2008: 355)’ya göre; girişimci firmanın sermayesini, finansman kaynağını temin etmekte, girdileri teknoloji veya belirli üretim yöntemleriyle birleştirerek üretim organizasyonunu sağlamakta, taleple ilgili beklentiye göre üretim hacmini belirlemekte ve tüm rizikoyu üstlenmektedir. Girişimcilerin, daima başkalarının bakıp ta göremediği fırsatları görüp yakalayarak bunları birer iş fikrine dönüştürebilme yeteneğine sahip olmaları ve yüksek düzeyde risk alma yatkınlığına sahip olmaları girişimcilerin ortak özellikleri arasında yer almaktadır. Girişimci bireyler sahip oldukları sosyal prestijlerini ve ekonomik zenginliklerini riske attıkları için risk unsurunun girişimciliğin doğasında var olduğunu söylemek mümkündür (Top, 2006: 6; Kayalar ve Ömürbek, 2007: 187).

Girişimci hakkında toparlayıcı bir tanım yapmak gerekirse: Kendisi için ve/veya lokal ve/veya evrensel olarak yeni bir fikri fırsata dönüştüren, bu amaçla tüm riskleri hesaplayarak fırsatı ürün veya hizmete dönüştürerek diğer paydaşlarında yararına sunan ve genellikle işini yöneten, geliştiren, büyüten kişi olarak tanımlayabiliriz.

2.GİRİŞİMCİ ÖZELLİKLERİ

Yukarıda verilen tanımlar ve tarihsel süreçte girişimciliğin gelişimi göz önüne alındığında, girişimcileri diğer insanlardan ayıran üç temel özellik öne çıkmaktadır. Bunlar:

- Riske yatkınlık
- Başkalarının baktığı fakat göremediği fırsatları görmek
- Yaratıcılık, yenilik ve inovasyon.

3.RİSKE YATKINLIK

Risk, eski İtalyanca’da “cüret etmek” anlamına gelen “**risicare**” sözcüğünden türetilmiştir. Bu açıdan risk, bir kader olmaktan çok özgür tercihler yapmakla ilgilidir. Risk yüklenen kişi, yani girişimci, tercihler yaparak bazı şeyleri göze alan kimsedir.

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Girişimcinin aldığı risk körü körüne göze alınmış risk değildir. Girişimci, alacağı riski hesaplar ve belirli limitler dahilinde risk alır.

Hiç kuşkusuz her insan yaşamı boyunca bazı riskler alır. Fakat girişimci risk alan kişi değildir. Risk almaya diğer insanlardan daha fazla yatkın olan kişidir.

Riske yatkınlık özelliğini ölçmek zordur. Fakat riske yatkınlık özelliğini endirekt olarak ölçmeye çalışan iki örnek şöyledir:

Sağlık bakanlığı, ülkenin bir bölgesinde baş gösteren ve 600 kişiyi öldüreceği tahmin edilen, tam olarak tanınmayan bir Asya hastalığı ile mücadele etmektedir. Mücadele için 2 alternatif program üzerinde durulmaktadır. Bu mücadele programlarının sonuçlarının bilimsel tahminleri şu şekilde ifade edilmiştir:

- Eğer mücadelede A programı kabul edilirse 200 kişi ölümden kurtulacaktır.
- Eğer B programı uygulanırsa 1/3 olasılıkla 600 kişi kurtulacak ve 2/3 olasılıkla hiç kimse kurtulamayacaktır. Bu durumda hangi programı seçersiniz?

Tverssky ve Kahneman 1981'deki bu çalışmasına katılanların %72'si A programını, %28'i B programını tercih etmiştir. A programı, 200 kişinin kesin kurtulduğu (riskin olmadığı) alternatifi, B programı ise belli bir olasılık düzeyinde riskin mevcut olduğu alternatifi ifade etmektedir. Dolayısıyla A programını seçenler "riskten kaçan" bir tutum göstermişlerdir.

Esasında iki alternatif, sonuçları itibariyle aynıdır. 600 kişiyi etkileyecek bir olay, birinci alternatifte risk unsuru bertaraf edilerek doğrudan 200 kişinin kurtulacağı şeklinde çerçeveye oturtulmakta; ikinci alternatifte ise aynı olay olasılıklarla ifade edilerek risk faktörü vurgulanmaktadır. İkinci alternatifi "beklenen sonucu" birincisi ile aynıdır ($600 \times 1/3 = 200$) (Koçel, 2011:122)

Bu örnekte kişilerin riske yatkınlık özelliğinden çok çerçeveleme (framing) etkisi yani bir olayın sunuluş biçiminin verilen karara etkisi ölçülmeye çalışılmıştır ve insan hayatıyla ilgili bir konuda risk almak tartışılabilir.

Bu örnekten yola çıkarak Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF İşletme Bölüm son sınıf öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada öldürücü bir hastalık yerine kişilere hayali bir sermayeleri olduğu ve bununla ilgili iki alternatif şöyle sunulmuştur: (Kayalar ve Ömürbek,2007:195)

"Öğrencilerin risk almaya yatkınlığını ölçmek amacıyla ellerinde bir miktar paranın (75 Milyar) hayali olarak bulunduğunu ve bunu değerlendirmek için önlerinde iki alternatifi (I.Alternatif: 25 milyar kar, II. Alternatif 1/3 olasılıkla 75 milyar kar, 2/3 olasılıkla sermaye kaybedilecek) olduğu söylenmiş ve bu iki alternatiften hangisini tercih ettikleri sorulmuştur."

Öğrencilerin %55' i riskten kaçan I. Alternatifi, %45' i ise riskli alternatif olan II. Alternatifi tercih etmişlerdir. Bu da Tversky ve Kahneman'ın bulgularına yakın bulgular gözlemlenmiştir.

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Riske yatkınlık özelliğinin ölçülmesi ile ilgili bir başka örnek ise, Michigan Üniversitesi tarafından 2000 yılında sonuçları açıklanan ve ikincisi 2013 yılında sonuçları açıklanan PSED I (The Panel Study of Entrepreneurial Dynamics) araştırmasında sorulan şu sorudur:

Bir işletmeye tek başınıza sahip olduğunuzu düşünerek şu durumlardan hangisini tercih edersiniz?

1. Küçük bir kaybetme riski olan ve milyoner olma ihtimalinizin çok düşük olduğu fakat iyi bir yaşam standardı sunan bir işletme
2. Milyoner olma ihtimalinin daha yüksek olduğu fakat iflas etme ihtimalinin de yüksek olduğu bir işletme

0 ve 1 olarak kodlanan bu iki durumdan (alpha=0 düşük risk, beta=1 yüksek risk) düşük risk (Alpha) seçeneğini tercih edenlerin oranı yaklaşık % 72 olarak bulunmuştur. (Reynolds, P'den aktaran: Barbosa ve diğerleri, 2007: 92)

4- ARAŞTIRMA

4.1. Teknik ve Yöntem

Araştırma, Isparta ve Prizren'de Lise son sınıf öğrencilerine yapılmıştır. Araştırmanın anket kısmı iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm demografik bilgilerden, ikinci bölüm öğrencilerin risk almaya yatkınlık özelliğinin belirlenmesine yönelik sorulan iki sorudan oluşmaktadır.

Yapılan anket uygulaması neticesinde Isparta'da 399 ve Prizren'de 56 olmak üzere toplam 455 kullanılabilir anket formu geri dönmüş ve SPSS 20.0 paket program ile uygun istatistiksel analizlere tabi tutularak yorumlanmıştır.

Çalışmada öğrencilerin risk almaya yatkınlık özelliğinin belirlenmesi için sorulan sorular şunlardır:

1- 150 bin TL nizin olduğunu varsayarak bu paranızı aşağıdaki alternatiflerden hangisi ile değerlendireceğinizi belirtiniz.

- () a. Paranızı bu alternatifte değerlendirirseniz 50 bin TL kâr edeceksiniz
- () b. Paranızı bu alternatifte değerlendirirseniz 1/3 (yaklaşık olarak %33) olasılıkla 150 bin TL kâr edeceksiniz ve 2/3 (yaklaşık olarak %66) olasılıkla bütün paranızı kaybedeceksiniz

2. Kendi işinizi kurduğunuzu düşünerek aşağıdaki durumlardan hangisini tercih edeceğinizi belirtiniz:

- () c. Düşük başarısızlık riski olan, fakat normal hayat şartları sağlayacak, çok zengin olma ihtimali hemen hemen olmayan bir iş
- () d. İflas etme riskinin yüksek olduğu fakat başarmanız halinde sizi çok zengin edecek bir iş

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Birinci soruda a seçeneğini tercih edenler ile ikinci soruda c seçeneğini seçenler riskten kaçınan, birinci soruda b, ikinci soruda d seçeneğini seçenler ise riske yatkın bir özellik göstermektedirler.

Bu analizler Isparta ve Prizren için ayrı ayrı yapılmış ve demografik faktörlerle karşılaştırılmıştır.

4.2. Bulgular

Araştırmanın bulguları şöyledir:

Tablo.1 – Anket Bölgesi Frekans

ANKET BÖLGESİ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ISPARTA	399	87,7	87,7	87,7
	PRİZREN	56	12,3	12,3	100,0
	Total	455	100,0	100,0	

4.2.1 Isparta İçin Bulgular

Tablo.2 – Isparta : Katılımcıların Cinsiyet Dağılımları

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kız	187	46,9	46,9	46,9
	Erkek	212	53,1	53,1	100,0
	Total	399	100,0	100,0	

Isparta'da anket çalışmasına katılan lise son sınıf öğrencilerinin %53,1'i (212) erkek ve %46,9'u (187) ise kızdır.

Tablo.3 – Isparta : Katılımcıların Baba Meslekleri

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	İşçi	73	18,3	19,6	45,8
	Çiftçi	30	7,5	8,0	53,9
	Memur	98	24,6	26,3	79,3
	Emekli	85	21,3	22,8	76,7
	Özel Sektör	31	7,8	8,3	85,0
	Çalışmıyor	4	1,0	1,1	86,1
	Kendi İşinde Çalışıyor	52	13,0	13,9	100,0
	Total	373	93,5	100,0	
Missing System		26	6,5		
Total		399	100,0		

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Isparta’da anket formunu yanıtlayan öğrencilerin babalarının mesleklerine göre dağılımı şu şekildedir: %24,6 (98) memur; %18,3 (73) işçi; %7,5 (30) çiftçi; %21,3 (85) emekli; %7,8 (31) özel sektör çalışanı; %1 (4) çalışmıyor ve % 13 (52) kendi işinde çalışıyor. Anket çalışmasına katılan öğrencilerin çoğunluğunun babası memurdur.

Tablo.4 – Isparta : Katılımcıların Anne Meslekleri

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Memur	31	7,8	8,0	8,0
	İşçi	16	4,0	4,1	12,2
	Çiftçi	6	1,5	1,6	13,7
	Emekli	13	3,3	3,4	17,1
	Özel Sektör	17	4,3	4,4	21,5
	Çalışmıyor	286	71,7	74,1	95,6
	Kendi İşinde Çalışıyor	17	4,3	4,4	100,0
	Total	386	96,7	100,0	
Missing System		13	3,3		
Total		399	100,0		

Isparta’da anket formunu yanıtlayan öğrencilerin annelerinin mesleklerine göre dağılımı şu şekildedir: %7,8 (31) memur; %4,0 (16) işçi; %1,5 (6) çiftçi; %3,3 (13) emekli; %4,3 (17) özel sektör çalışanı; %71,7 (286) çalışmıyor ve % 4,3 (17) kendi işinde çalışıyor. Anket çalışmasına katılan öğrencilerin çoğunluğunun annesi çalışmamaktadır.

Tablo.5 – Isparta : Katılımcıların İş Fikri

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Evet	282	70,7	73,4	73,4
	Hayır	102	25,6	26,6	100,0
	Total	384	96,2	100,0	
Missing System		15	3,8		
Total		399	100,0		

Anket çalışmasına katılan öğrencilerin %70,7’sinin (282) aklında bir iş fikri varken %25,6’sının (102) aklında bir iş fikri yoktur. Bu durumda öğrencilerin çoğunluğunun girişimcilik potansiyeline sahip olduğu söylenebilir. Ancak burada hatırlanması gereken nokta girişimci olmak için yalnızca iş fikrinin olmasının yeterli olmadığıdır. Bu sebeple öğrencilerin girişimcilik potansiyelinin olup olmadığı diğer sorulara verilen yanıtlar da dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Girişimcilik potansiyelini ölçen ölçek ortalaması bu noktada önemli bir belirleyicidir. Bu sebeple bu ölçeğin

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

ortalaması da incelenmiş ve sonuçta ölçek ortalamasının 3,79 olduğu görülmüştür. Bu sonuç da öğrencilerin girişimcilik potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin risk alma eğilimlerini ölçmek üzere iki alternatifte sahip iki soru sorulmuştur. Bu sorular ve öğrencilerin yanıtları şu şekildedir:

Tablo.6 – Isparta : Katılımcıların Risk Alma Yatkinlığı 1. İfade

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	a.	297	74,4	77,3	77,3
	b.	87	21,8	22,7	100,0
	Total	384	96,2	100,0	
Missing System		15	3,8		
Total		399	100,0		

a. Paranızı bu alternatifte değerlendirirseniz 50bin TL kâr elde edeceksiniz

b. Paranızı bu alternatifte değerlendirirseniz 1/3(yaklaşık olarak %33) olasılıkla 150bin TL kâr edeceksiniz ve 2/3 (yaklaşık olarak %66) olasılıkla bütün paranızı kaybedeceksiniz

Öğrencilerden 150bin TL lerinin olduğunu varsayarak bu paralarını sunulan alternatiflerden hangisi ile değerlendirmek isteyeceklerini belirtmeleri istenmiştir. Öğrencilerin %74,4'ü (297) ilk alternatifini ve %21,8'i (87) ise ikinci alternatifini tercih etmiştir. İlk alternatif risk alma isteğinin düşüklüğünü gösterirken ikinci alternatif risk alma yatkinlığını göstermektedir. Dolayısıyla anket çalışmasına katılan öğrenciler her ne kadar girişimcilik potansiyeline sahip olsalar da risk almaya yatkin değildir.

Risk alma yatkinlığını ölçen ikinci soru ve yanıtların dağılımı ise şu şekildedir:

Tablo.7 – Isparta : Katılımcıların Risk Alma Yatkinlığı 2. İfade

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	c.	221	55,4	56,8	56,8
	d.	168	42,1	43,2	100,0
	Total	389	97,5	100,0	
Missing System		10	2,5		
Total		399	100,0		

c. Düşük başarısızlık riski olan, fakat normal hayat şartları sağlayacak, çok zengin olma ihtimali hemen hemen olmayan bir iş

d. İflas etme riskinin yüksek olduğu fakat başarmanız halinde sizi çok zengin edecek bir iş

Öğrencilerden kendi işlerini kurduklarını düşünerek sunulan iki alternatiften hangisini seçeceklerini belirtmeleri istenmiştir. İlk alternatif risk alma yatkinlığının düşük olduğunu gösterirken ikinci alternatif risk alma yatkinlığının yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin %55,4'ü (221) ilk alternatifini tercih ederken %42,1'i (168) ikinci alternatifini tercih etmiştir. İlk

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

soruya nazaran öğrencilerin daha çoğu risk almaya yatkın olduğunu göstermektedir.

Isparta'daki katılımcılardan birinci ifadede a, ikinci ifadede c alternatifini seçenler, dolayısıyla riskten kaçınan bir tutum izleyeler ve katılımcılardan birinci ifadede b, ikinci ifadede d alternatifini tercih edenler, yani risk almaya yatkın olanları gösteren tablo aşağıdadır.

Tablo.8 – Isparta İli İçin Riske Yatkın Olup Olmama ile İlgili Frekans Tablosu

		Risk Alma			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.İfade İçin a. 2.İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)	201	50,4	52,9	52,9
	a. d. veya b. c. Diyenler	107	26,8	28,2	81,1
	1.İfade İçin b. 2.İfade İçin d. Diyenler (riske yatkınlar)	72	18,0	18,9	100,0
	Total	380	95,2	100,0	
Missing System		19	4,8		
Total		399	100,0		

Isparta'da katılımcılardan %50,4'ü (201 kişi) riskten kaçınan alternatifini tercih etmişlerdir. Riske yatkınlık özelliği gösterenler ise %18 (72) kişidir.

Isparta için cinsiyete göre riskten kaçınanların dağılımı şöyledir:

Tablo.9 – Isparta İli İçin Cinsiyete Göre Riskten Kaçınanlar

Cinsiyetiniz * Riskten kaçınma Crosstabulation				
		Risk_Alma		Total
		1.İfade İçin a. 2.İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)		
Cinsiyetiniz	Kız	Count	107	107
		Expected Count	107,0	107,0
		% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	53,2%	53,2%

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

	Erkek	Count	94	94
		Expected Count	94,0	94,0
		% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	46,8%	46,8%
Total		Count	201	201
		Expected Count	201,0	201,0
		% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	100,0%	100,0%

Tablodan görüldüğü üzere, Isparta’da riskten kaçınan tutum sergileyen toplam 201 kişi içerisinde 107 (%53,2) si kız, 94 (%46,8)’i ise erkektir. Erkeklerin riskten kaçınma tutumları kızlara göre daha azdır. Bir başka deyişle kızlar erkeklerden daha fazla riskten kaçınan bir tutum içerisindeydir.

Tablo.10 – Isparta İli İçin Cinsiyete Göre Risk Alma Yatkinlığı (Riske Yatkinlar)

Cinsiyetiniz * Riske yatkinlik Crosstabulation				
		Risk_Alma		Total
		1. İfade İçin b. 2. İfade İçin d. Diyenler (riske yatkinlar)		
Cinsiyetiniz	Kız	Count	22	22
		Expected Count	22,0	22,0
		% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	30,6%	30,6%
	Erkek	Count	50	50
		Expected Count	50,0	50,0
		% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	69,4%	69,4%
Total		Count	72	72
		Expected Count	72,0	72,0
		% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	100,0%	100,0%

Isparta’da riske yatkinlik özelliği gösteren toplam 72 kişi içerisinde kızların sayısı 22 (%30,6), erkek sayısı ise 50 (%69,4) dir. Dolayısıyla erkekler kızlara oranla daha fazla riske yatkin bir tutum sergilemektedir.

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Tablo.11 – Isparta İli İçin Baba Mesleğine Göre Riskten Kaçınanlar

		Risk_Alma		Total
		1.İfade İçin a. 2.İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)		
Babanızın İşi	Memur	Count	42	42
		Expected Count	42,0	42,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	22,0%	22,0%
	İşçi	Count	45	45
		Expected Count	45,0	45,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	23,6%	23,6%
	Çiftçi	Count	14	14
		Expected Count	14,0	14,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	7,3%	7,3%
	Emekli	Count	50	50
		Expected Count	50,0	50,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	26,2%	26,2%
	Özel Sektör	Count	10	10
		Expected Count	10,0	10,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	5,2%	5,2%
Çalışmıyor	Count	2	2	
	Expected Count	2,0	2,0	
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	1,0%	1,0%	
Kendi İşinde Çalışıyor	Count	28	28	
	Expected Count	28,0	28,0	
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	14,7%	14,7%	
Total	Count	191	191	
	Expected Count	191,0	191,0	
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Tablodan izleneceği gibi bu soruya riskten kaçınan tutum sergileyen 191 kişi içinde Isparta’da babası emekli olan kişiler (50 kişi %26,2) en fazla riskten kaçınan tutum sergilemişlerdir.

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Tablo.12 – Isparta İli İçin Baba Mesleğine Göre Risk Alma Yatkinlığı (Riske Yatkinlar)

Babanızın İşi * Riske yatkin Crosstabulation				
		Risk_Alma	Total	
		1.İfade İçin b. 2.İfade İçin d. Diyenler (riske yatkinlar)		
Babanızın İşi	Memur	Count	24	24
		Expected Count	24,0	24,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	34,8%	34,8%
	İşçi	Count	6	6
		Expected Count	6,0	6,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	8,7%	8,7%
	Çiftçi	Count	4	4
		Expected Count	4,0	4,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	5,8%	5,8%
	Emekli	Count	17	17
		Expected Count	17,0	17,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	24,6%	24,6%
	Özel Sektör	Count	6	6
		Expected Count	6,0	6,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	8,7%	8,7%
Çalışmıyor	Count	1	1	
	Expected Count	1,0	1,0	
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	1,4%	1,4%	
Kendi İşinde Çalışıyor	Count	11	11	
	Expected Count	11,0	11,0	
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	15,9%	15,9%	
Total	Count	69	69	
	Expected Count	69,0	69,0	
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Tablodan izleneceği gibi bu soruya riske yatkin tutum alternatifi işaretleyen 69 kişi içinde Isparta’da en fazla babası memur olanlar (24 kişi %34,8) riske yatkin tutum sergilemişlerdir.

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Tablo.13 – Isparta İli İçin Anne Mesleğine Göre Riskten Kaçınanlar

Annenezin İşi * Riskten kaçınanlar Crosstabulation				
		Risk Alma		Total
		1. İfade İçin a. 2. İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)		
Annenezin İşi	Memur	Count	16	16
		Expected Count	16,0	16,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	8,2%	8,2%
	İşçi	Count	10	10
		Expected Count	10,0	10,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	5,1%	5,1%
	Çiftçi	Count	2	2
		Expected Count	2,0	2,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	1,0%	1,0%
	Emekli	Count	3	3
		Expected Count	3,0	3,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	1,5%	1,5%
	Özel Sektör	Count	7	7
		Expected Count	7,0	7,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	3,6%	3,6%
Çalışmıyor	Count	152	152	
	Expected Count	152,0	152,0	
	% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	77,9%	77,9%	
Kendi İşinde Çalışıyor	Count	5	5	
	Expected Count	5,0	5,0	
	% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	2,6%	2,6%	
Total	Count	195	195	
	Expected Count	195,0	195,0	
	% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Isparta’da anne mesleği sorusuna cevap veren toplam 195 kişi içerisinde, en fazla annesi çalışmayan 152 (%77,9) kişilik grup riskten kaçınan tutum sergilemişlerdir.

Tablo.14 – Isparta İli İçin Anne Mesleğine Göre Riske Yatkınlar

Annenezin İşi * Riske yatkın Crosstabulation				
		Risk_Alma		Total
		1.İfade İçin b. 2.İfade İçin d. Diyenler (riske yatkınlar)		
Annenezin İşi	Memur	Count	8	8
		Expected Count	8,0	8,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	11,3%	11,3%
	İşçi	Count	1	1
		Expected Count	1,0	1,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	1,4%	1,4%
	Çiftçi	Count	2	2
		Expected Count	2,0	2,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	2,8%	2,8%
	Emekli	Count	3	3
		Expected Count	3,0	3,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	4,2%	4,2%
	Özel Sektör	Count	4	4
		Expected Count	4,0	4,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	5,6%	5,6%
Çalışmıyor	Count	49	49	
	Expected Count	49,0	49,0	
	% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	69,0%	69,0%	
Kendi İşinde Çalışıyor	Count	4	4	
	Expected Count	4,0	4,0	
	% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	5,6%	5,6%	
Total	Count	71	71	
	Expected Count	71,0	71,0	
	% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Benzer şekilde riske yatkın tutum sergileyen 71 kişi içinde annesi çalışmayan 49 (%69) kişilik grup riske yatkın bir tutum sergilemişlerdir.

Hiç kuşkusuz Anne mesleği ile ilgili bu bulgular beklenen oranlardır. Çünkü katılımcıların büyük çoğunluğunun annesi çalışmamaktadır.

Tablo.15 – Isparta İli İçin İş Fikri Olup Olmamasına Göre Riskten Kaçınanlar

Aklımda bir iş fikri var * Riskten kaçınanlar Crosstabulation			Risk_Alma	
			1.İfade İçin a. 2.İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)	Total
Aklımda bir iş fikri var	Evet	Count	137	137
		Expected Count	137,0	137,0
		% within Bir iş fikri var	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	70,3%	70,3%
	Hayır	Count	58	58
		Expected Count	58,0	58,0
		% within Bir iş fikri var	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	29,7%	29,7%
Total	Count	195	195	
	Expected Count	195,0	195,0	
	% within Bir iş fikri var	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Aklımda bir iş fikri olan 137 kişi (%70,3) ve aklımda iş fikri olmayan 58 kişi (%29,7) riskten kaçınan tutum sergilemişlerdir.

Tablo.16 – Isparta İli İçin İş Fikri Olup Olmamasına Göre Risk Alma Yatkınlık

Aklımda bir iş fikri var * Risk_Alma Crosstabulation			Risk_Alma	
			1.İfade İçin b. 2.İfade İçin d. Diyenler (riske yatkınlar)	Total
Aklımda bir iş fikri var	Evet	Count	50	50
		Expected Count	50,0	50,0
		% within Bir iş fikri var	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	71,4%	71,4%
	Hayır	Count	20	20
		Expected Count	20,0	20,0
		% within Bir iş fikri var	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	28,6%	28,6%
Total	Count	70	70	
	Expected Count	70,0	70,0	
	% within Bir iş fikri var	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Aklında iş fikri olanlardan 50 kişi (%71,4) ve aklında iş fikri olmayan 20 kişi (%28,6) riske yatkın tutum sergilemişlerdir.

4.3. Prizren İçin Bulgular

Prizren için bulgular aşağıdaki gibidir.

Tablo.17 – Prizren : Katılımcıların Cinsiyet Dağılımları

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kız	44	78,6	80,0	80,0
	Erkek	11	19,6	20,0	100,0
	Total	55	98,2	100,0	
Missing System		1	1,8		
Total		56	100,0		

Anket çalışmasına katılan öğrencilerin %78,6'sı (44) kız ve %19,6'sı (11) ise erkektir. Prizren'de anket çalışmasına katılan öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğu kızdır.

Tablo.18 – Prizren : Katılımcıların Baba Meslekleri

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Memur	6	10,7	11,5	11,5
	İşçi	17	30,4	32,7	44,2
	Emekli	1	1,8	1,9	46,2
	Özel Sektör	6	10,7	11,5	57,7
	Çalışmıyor	6	10,7	11,5	69,2
	Kendi İşinde Çalışıyor	16	28,6	30,8	100,0
	Total	52	92,9	100,0	
Missing System		4	7,1		
Total		56	100,0		

Öğrencilerin babalarının mesleklerine göre dağılımı şu şekildedir: %10,7'si (6) memur, %30,4'ü (17) işçi, %1,8'i (1) emekli, %10,7'si (6) özel sektör çalışanı, %28,6'sı (16) kendi işinin sahibi ve %10,7'si (6) çalışmıyor. Prizren'deki öğrencilerin babaları Isparta'daki öğrencilerden farklı olarak genellikle kendi işinin sahibidir.

Tablo.19 – Prizren : Katılımcıların Anne Meslekleri

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Memur	1	1,8	1,8	1,8
	İşçi	12	21,4	21,4	23,2
	Özel Sektör	3	5,4	5,4	28,6
	Çalışmıyor	31	55,4	55,4	83,9
	Kendi İşinde Çalışıyor	9	16,1	16,1	100,0
	Total	56	100,0	100,0	

Öğrencilerin annelerinin mesleklerine göre dağılımı şu şekildedir: %1,8'i (1) memur, %21,4'ü (12) işçi, %5,4'ü (3) özel sektör çalışanı, %16,1'i (9) kendi işinin sahibi ve %55,4'ü (31) ise çalışmamakta. Öğrencilerin anneleri genellikle çalışmamaktadır.

Tablo.20 – Prizren : Katılımcıların İş Fikri

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Evet	46	82,1	85,2	85,2
	Hayır	8	14,3	14,8	100,0
	Total	54	96,4	100,0	
Missing System		2	3,6		
Total		56	100,0		

Anket çalışmasına katılan öğrencilere aklında bir iş fikri olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerin %82,1'i (46) aklında bir iş fikri olduğunu ve %14,3'ü (8) aklında bir iş fikri olmadığını belirtmiştir. Bu sonuç öğrencilerin girişimcilik potansiyeline sahip olduklarını göstermektedir. Öğrencilerin girişimcilik potansiyelini yalnızca bu soruyla belirlemek yanlış olacağından girişimcilik potansiyelini ölçen ölçek ortalaması da dikkate alınmalıdır. Bu sebeple ölçek ortalaması alınmıştır ve sonuç 3,89 çıkmıştır. Bu durumda öğrencilerin girişimcilik potansiyellerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin risk alma eğilimlerini tespit etmeye yönelik sorulara yanıtları aşağıdaki gibidir.

Tablo.21 – Prizren : Katılımcıların Risk Alma Yatkinlığı 1. İfade

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	a.	42	75,0	76,4	76,4
	b.	13	23,2	23,6	100,0
	Total	55	98,2	100,0	
Missing System		1	1,8		
Total		56	100,0		

a. Paranızı bu alternatifte değerlendirirseniz 50bin TL kâr elde edeceksiniz

b. Paranızı bu alternatifte değerlendirirseniz 1/3(yaklaşık olarak %33) olasılıkla 150bin TL kâr edeceksiniz ve 2/3 (yaklaşık olarak %66) olasılıkla bütün paranızı kaybedeceksiniz

Öğrencilerden 150bin TL lerinin olduğunu varsayarak bu paralarını sunulan alternatiflerden hangisi ile değerlendirmek isteyeceklerini belirtmeleri istenmiştir. Öğrencilerin %75,0'ı (42) ilk alternatifini ve %23,2'si (13) ise ikinci alternatifini tercih etmiştir. Bu sonuç anket çalışmasına katılan öğrencilerin girişimcilik potansiyeline sahip olmakla birlikte risk almaya yatkın olmadıklarını göstermektedir.

Risk alma yatkınlığını ölçen ikinci soru ve yanıtların dağılımı ise şu şekildedir:

Tablo.22 – Prizren : Katılımcıların Risk Alma Yatkinlığı 2. İfade

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	c.	41	73,2	74,5	74,5
	d.	14	25,0	25,5	100,0
	Total	55	98,2	100,0	
Missing System		1	1,8		
Total		56	100,0		

c. Düşük başarısızlık riski olan, fakat normal hayat şartları sağlayacak, çok zengin olma ihtimali hemen hemen olmayan bir iş

d. İflas etme riskinin yüksek olduğu fakat başarmanız halinde sizi çok zengin edecek bir iş

Öğrencilerden kendi işlerini kurduklarını düşünerek sunulan iki alternatiften hangisini seçeceklerini belirtmeleri istenmiştir. Öğrencilerin %73,2'si (41) ilk alternatifini tercih ederken %25,0'ı (14) ikinci alternatifini tercih etmiştir. Dolayısıyla bu soruda da öğrenciler düşük risk içeren alternatifini tercih etmiştir.

Isparta'daki katılımcılardan birinci ifadede a, ikinci ifadede c alternatifini seçenler, dolayısıyla riskten kaçınan bir tutum izleyeler ve katılımcılardan birinci ifadede b, ikinci ifadede d alternatifini tercih edenler, yani risk almaya yatkın olanları gösteren tablo aşağıdadır.

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Tablo.23 – Prizren İçin Riske Yatkın Olup Olmama ile İlgili Frekans Tablosu

		Risk_Alma			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.İfade İçin a. 2.İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)	32	57,1	59,3	59,3
	a. d. veya b. c. Diyenler	17	30,4	31,5	90,7
	1.İfade İçin b. 2.İfade İçin d. Diyenler (riske yatkınlar)	5	8,9	9,3	100,0
	Total	54	96,4	100,0	
Missing	System	2	3,6		
Total		56	100,0		

Prizrende toplam 54 geçerli anket içinde 32 kişi (%57,1) riskten kaçınan bir tutum sergilerken, sadece 5 kişi (%8,9) riske yatkın tutum göstermiştir.

Prizren için cinsiyete göre riskten kaçınanların dağılımı şöyledir:

Tablo.24 – Prizren İçin Cinsiyete Göre Riskten Kaçınanlar

		Cinsiyetiniz * Riskten kaçınanlar Crosstabulation		
		Risk_Alma		Total
		1.İfade İçin a. 2.İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)		
Cinsiyetiniz	Kız	Count	23	23
		Expected Count	23,0	23,0
		% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	71,9%	71,9%
	Erkek	Count	9	9
		Expected Count	9,0	9,0
		% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	28,1%	28,1%
Total	Count	32	32	
	Expected Count	32,0	32,0	
	% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Prizren için riskten kaçınan tutum sergileyen toplam 32 kişi içinde kızların sayısı 23 (%71,9) iken riskten kaçınan erkeklerin sayısı 9 (%28,1)

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

dur. Dolayısıyla kızlar erkeklere oranla daha fazla riskten kaçınan bir tutum sergilemişlerdir.

Tablo.25 – Prizren İçin Cinsiyete Göre Risk Alma Yatkınlığı

Cinsiyetiniz * Riske yatkınlık Crosstabulation				
		Risk_Alma		Total
		1.İfade İçin b. 2.İfade İçin d. Diyenler (riske yatkınlar)		
Cinsiyetiniz	Kız	Count	5	5
		Expected Count	5,0	5,0
		% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	100,0%	100,0%
Total	Count	5	5	
	Expected Count	5,0	5,0	
	% within Cinsiyetiniz	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Prizren için ilginç bir şekilde riske yatkın olan sadece 5 kişi vardır ve bunların hepsi kızdır.

Tablo.26 – Prizren İçin Baba Mesleğine Göre Riskten kaçınanlar

Babanızın İşi * Riskten kaçınanlar Crosstabulation				
		Risk_Alma		Total
		1.İfade İçin a. 2.İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)		
Babanızın İşi	Memur	Count	5	5
		Expected Count	5,0	5,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	17,2%	17,2%
	İşçi	Count	6	6
		Expected Count	6,0	6,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	20,7%	20,7%
	Emekli	Count	1	1
		Expected Count	1,0	1,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	3,4%	3,4%
	Özel Sektör	Count	4	4
		Expected Count	4,0	4,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	13,8%	13,8%

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Çalışmıyor	Count	4	4
	Expected Count	4,0	4,0
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
	% within Risk_Alma	13,8%	13,8%
Kendi İşinde Çalışıyor	Count	9	9
	Expected Count	9,0	9,0
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
	% within Risk_Alma	31,0%	31,0%
Total	Count	29	29
	Expected Count	29,0	29,0
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%

Baba mesleğine göre toplam 29 kişi içinde en fazla 9 kişi (%31) ile babası kendi işinde çalışanlar riskten kaçınan tutum sergilemişlerdir.

Tablo.27 – Prizren İçin Baba Mesleğine Göre Risk Alma Yatkınlığı

Babanızın İşi * Risk Alma yatkınlığı Crosstabulation				
		Risk_Alma	Total	
		1.İfade İçin b. 2.İfade İçin d. Diyenler (riske yatkınlar)		
Babanızın İşi	İşçi	Count	3	3
		Expected Count	3,0	3,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	60,0%	60,0%
	Özel Sektör	Count	1	1
		Expected Count	1,0	1,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	20,0%	20,0%
	Kendi İşinde Çalışıyor	Count	1	1
		Expected Count	1,0	1,0
		% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	20,0%	20,0%
Total	Count	5	5	
	Expected Count	5,0	5,0	
	% within Babanızın İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Risk almaya yatkın 5 kişi içinde en fazla babası işçi olan 3 kişi (%60) riske yatkın özellik göstermişlerdir.

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Tablo.28 – Prizren İçin Anne Mesleğine Göre Riskten Kaçınanlar

		Risk_Alma		Total
		1.İfade İçin a. 2.İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)		
Anneninizi İşi	Memur	Count	1	1
		Expected Count	1,0	1,0
		% within Anneninizi İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	3,1%	3,1%
	İşçi	Count	5	5
		Expected Count	5,0	5,0
		% within Anneninizi İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	15,6%	15,6%
	Özel Sektör	Count	1	1
		Expected Count	1,0	1,0
		% within Anneninizi İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	3,1%	3,1%
	Çalışmıyor	Count	20	20
		Expected Count	20,0	20,0
		% within Anneninizi İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	62,5%	62,5%
	Kendi İşinde Çalışıyor	Count	5	5
		Expected Count	5,0	5,0
		% within Anneninizi İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	15,6%	15,6%
Total	Count	32	32	
	Expected Count	32,0	32,0	
	% within Anneninizi İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Anneleri herhangi bir işte çalışmayanlar riskten kaçınan tutum sergilemişlerdir. (20 kişi, %62,5)

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Tablo.29 – Prizren İçin Anne Mesleğine Göre Risk Alma Yatkinlığı

			Annenezin İşi * Risk Almaya yatkin Crosstabulation	
			Risk_Alma	Total
			1.İfade İçin b. 2.İfade İçin d. Diyenler (riske yatkinlar)	
Annenezin İşi	İşçi	Count	1	1
		Expected Count	1,0	1,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	20,0%	20,0%
	Çalışmıyor	Count	3	3
		Expected Count	3,0	3,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	60,0%	60,0%
	Kendi İşinde Çalışıyor	Count	1	1
		Expected Count	1,0	1,0
		% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	20,0%	20,0%
Total	Count	5	5	
	Expected Count	5,0	5,0	
	% within Annenezin İşi	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

Prizren’de risk almaya yatkin olan toplam 5 kişi içinde en fazla annesi çalışmayan grup (3 kişi %60) riske yatkin özellik göstermişlerdir.

Tablo.30 – Prizren İçin İş Fikri Olup Olmamasına Göre Riskten Kaçınanlar

			Aklımda bir iş fikri var * Riskten kaçınanlar Crosstabulation	
			Risk_Alma	Total
			1.İfade İçin a. 2.İfade İçin c. Diyenler (riskten kaçınanlar)	
Aklımda bir iş fikri var	Evet	Count	25	25
		Expected Count	25,0	25,0
		% within Bir iş fikri var	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	80,6%	80,6%
	Hayır	Count	6	6
		Expected Count	6,0	6,0
		% within Bir iş fikri var	100,0%	100,0%
		% within Risk_Alma	19,4%	19,4%
Total	Count	31	31	
	Expected Count	31,0	31,0	
	% within Bir iş fikri var	100,0%	100,0%	
	% within Risk_Alma	100,0%	100,0%	

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

Tablodan izleneceği üzere aklında bir iş fikri olanlardan 25 kişi (80,6) ve aklında iş fikri olmayan 6 kişi (%19,4) riskten kaçınan tutum sergilemişlerdir.

Tablo.31 – Prizren İçin İş Fikri Olup Olmamasına Göre Risk Alma Yatkinlığı

Aklında bir iş fikri var * Riske yatkinlar Crosstabulation			
		Risk_Alma	Total
		1.İfade İçin b. 2.İfade İçin d. Diyenler (riske yatkinlar)	
Aklında bir iş fikri var	Evet	Count	5
		Expected Count	5,0
		% within Bir iş fikri var	100,0%
		% within Risk_Alma	100,0%
Total		Count	5
		Expected Count	5,0
		% Bir iş fikri var	100,0%
		% within Risk_Alma	100,0%

Prizren’de aklında iş fikri olanların hepsi riske yatkin özellik göstermişlerdir.

SONUÇ

Isparta ve Prizren’deki Lise son sınıf öğrencilerinin riske yatkinlık özelliklerinin araştırıldığı bu çalışma sonucunda literatüre yakın sonuçlar elde edilmiştir. Lise son sınıf öğrencilerinin riskten kaçınan bir tutum içerisinde olduğu bu çalışmanın en önemli çıkarımıdır.

Bu durum Isparta Prizren karşılaştırmasında daha açık şekilde görülmektedir. Prizren’deki lise son sınıf öğrencileri Isparta’ya nazaran daha fazla riskten kaçınan bir tutum göstermişlerdir. Hiç kuşkusuz bu durum Kosova’nın yakın bir geçmişte özgürlüğüne kavuşması, gerek ekonomik, gerekse sosyal ve ideolojik olarak tamamen yeni bir yönetim düzenine geçmesinin etkileri küçümsenmemelidir. Prizren’de yaptığımız ikili görüşmelerde bu durumun yansımaları kuşaklar arasında açıkça görülmektedir. Daha önce özel mülkiyetin olmadığı bir düzenden, özel mülkiyetin serbestleştiği düzene geçmek girişimcilik bağlamında’da kendini göstermektedir. Daha önce bu anlamda risk almamış kişilerden birdenbire bunu yüksek oranlarda beklemek yersizdir.

Prizren’de özellikle Turizm sektörü önemli gelişimler göstermektedir. Prizren için yapılması gereken genç nüfusa girişimlik hakkında farkındalık oluşturulmasıdır. Bu amaçla Lise ve Üniversite düzeyinde girişimcilik derslerinin programlanması, Türkiye’den gerek eğitim konusunda, gerekse proje konusunda destek verilmesi gerekmektedir. Burada şu önemli detayı belirtmeliyiz ki Prizren’de eğitim dili Türkçe’dir. Bu önemli bir avantajdır.

Prizren’de şu anda küçük çapta olsa da varolan girişimcilere yönelik projelere destek verilmeli, birlikte çalışma, sosyal sermaye, ortak girişimler teşvik

KAYALAR-ASLAN-ÇETİN

edilmelidir. Bu anlamda AB'nin destek verdiği projeler hazırlanmalı ve hayata geçirilmelidir.
Daha önce Türk Cumhuriyetlerin'nde yapılan hatalar Kosova Cumhuriyeti ve Balkanlarda tekrarlanmamalıdır.

KAYNAKÇA

ARDA, E., **Ekonomi Sözlüğü**, İstanbul, Beta Yay., 2008.

BARBOSA, Saulo Dubard; GERTHARD, Megan W.; KICKUL, Jill Richard., **“The Role of Cognitive Style and Risk Preference on Entrepreneurial Self-Efficacy and Entrepreneurial Intentions,”** Journal of Leadership & Organizational Studies (Baker College), Vol. 13 Issue 4, s.86-104, Spring2007

BOZKURT, Ö., “Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özellikleri,” Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt 1, Sayı 2 (Ocak), s. 93-111, 2007.

KAYALAR, M. Ve ÖMÜRBEK, N., “Girişimci Adaylarının Risk Almaya Yatkınlık Özelliğinin Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi,” Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 21, Sayı 1, s. 185-200, 2007.

KOÇEL, T., **İşletme Yöneticiliği**, Arıkan Kitabevi, 10. Bası, İstanbul, 2005.

KÜÇÜK, O., **Girişimcilik Ve Küçük İşletme Yönetimi**, Seçkin Yay., 3. Baskı, Ankara, 2009.

SHARMA, K.P. Ve PARASHAR, P., **Entrepreneurship, Prince Print Process**, New Delhi, 2010-11.

TOP, S., **Girişimcilik Keşif Süreci**, Beta Basım, İstanbul, 2006.